



"The Danish Pioneer" d. 5. januar 1928 fra "Museum of Danish America"

En af Slægten

Blandt andre Ting jeg Modtog til Julen var et Udklip af en Artikel af Niels Jeppesen i "Berlingske Tidende", "Eneboersken ved Vejlelfjord" Trine Knudsen eller "Torptrine", som hun kaldes af Beboerne deromkring. Trine Knudsen er mit Søskendebarn, og mange Minder fyldte mit Sind ved Læsningen af den morsomme Artikel og da jeg ved hun har Søskende herovre, i eller omkring Chicago, har jeg tænkt mig det kunde være af Interesse at fortælle lidt om Slægten.

Min Fader, Jørgen Knudsen, og Trines Fader fødtes paa Blejgaarden i Nærheden af Svendborg, min Fader i Aaret 1818 — om Slægten forud for/hans Forældre ved jeg grumme lidt, som de fleste danske Bondeslægter fortaber den sig i Stavnsbaandets Mørke, men om min Farmoder, Trine Blej, som hun blev kaldt, har jeg hørt mangt og meget — en smuk, livskraftig Kvinde, der arbejdede haardt, fødte mange. Børn og opdrog dem "i Tugt og Herrens Formaning", havde en sund Forstand og en stærk Villie, der herskede over Mand og Gaard, og kom nogen hende for nær, var hun ikke bange for at sige dem sin Mening eller rent ud vise dem, af Gaarde, og det ligemeget om det var Præst eller Herredsfoged. Ikke faa af disse Egenskaber gik i Arv til min Fader og — om end i afbleget Grad — til mine Brødre og mig selv, og naar jeg gentager det gamle Ord, at Folkene fra Blejgaarden var ikke "skabt for som andre er bag", tror jeg det er den bedste Karakteristik for min Faders Slægt.

Ved Forældrenes Død overtog min Fader Gaarden, men den var ikke stor, og da Afgifterne til de mange Søskende var svære at udrede, varede det ikke mange Aar før han, driftig som han var, mageskiftede med en betydelig større Ejendom, Lystrupgaarden ved Slangstrup, hvor jeg saa Dagens Lys 1866. Det var i de Tider, hvor der ikke var Jernbaner, næsten som at rejse fra et Land til et andet, og min Moder har ofte fortalt at de nordsjællandske Tjenestefolk og Husmænd undredes over at hun talte et Sprog som de kunde forstaa, i hvert Fald det meste af det. Forbindelsen med min Faders mange Søskende blev mindre og mindre, og det var egentlig først mange Aar senere, da mine Forældre flyttede tilbage til Svendborg, at vi fandt en del dem.

Den mest berømte og bekendte af dem alle blev min Farbroder, der boede ved Vejlelfjord, hvor han ernærede sig ved Fiskeri, Landbrug og ved at sælge Christtjørn ved Juletid. Hans Berømmelse havde dog en anden Aarsag, en Sygdom i Spiserøret, der efterhaanden ganske umuliggjorde Synkning af nogen Art, end ikke en Draabe Vand, var han faktisk ved at dø Sult, da Lægerne sendte ham til København, hvor netop Videnskaben var optaget af Forskninger paa det specielle Omraade. Min Farbroder gik med Glæde ind paa at være Forsøgsobjekt, og Operationen lykkedes over al Forventning, saa han kunde faa sin Ernæing indført direkte til Mavesækken. Det var den første Operation af den Slags, i hvert Fald i Danmark, og den vakte vældig Opsigt, han blev et Fænomen, fotograferet og interviewet, udenlandske Læger kom og studerede hans

Tilfælde, der blev beskrevet overalt i videnskabelige Fagskrifter.

Daværende Kronprins Frederik, der holdt meget af at gaa paa Hospitaler, besøgte ham jævnligt, og da min Farbroder havde været med i Treaarskrigen og var Dannebrogsmænd, tog Kronprinsen sig særlig af ham og forærede ham fin Tobak, Piber osv. "Jeg ryger ikke," sagde min Farbroder, "jeg har aldrig røget eller drukket Spiritus." Men Kronprinsen mente, naar han hverken kunde spise eller drikke, maatte dog lidt Tobak give ham "Smag" i Munden. Min Farbroder prøvede det for at glæde den kongelige Velynder, og det underlige var, at han blev en lidenskabelig Ryger, skønt han ikke kunde faa det mindste af Nikotinen gennem Svælget. Jeg erindrer han besøgte os af og til om Sommeren, han spadserede hele Vejen fra Vejle til Svendborg med Undtagelse af Sejlturen over Lillebælt og hvis han af og til kom op at køre. Skønt han var en gammel Mand, højt op i Tredserne da Operationen blev foretaget, levede han dog en Snes Aar, rask og rørig.

I det første Aar af mit Ægteskab tog min Mand og jeg en Pinseudflugt til Munkebjerg ved Vejle, og en af Dagene vandrede ud langs Fjorden for at finde min Farbroder. Det var en besværlig Vandring over Stok og Sten uden egentlig Vej, men til sidst fandt vi Hytten, en faldefærdig Rønne, hvor min Farbroder stod og undrede sig over hvem det var der kom paa Besøg. Jeg husker hans Skikkelse — en Kæmpe med et mægtigt Skæg, men med de samme gode og milde Øjne som min egen Fader. Ude i Vandet gik en ung Mand, troede jeg, opsmøgede Buxer, bare Ben, og Hovedet fuldt af viltre sorte Krøller — det var mit Søskendebarn Katrine, som heddes rigtige Navn er, der var ude at fange Rejer. Det var første Gang jeg saa hende og en Kvinde i Buxer, og med mine Provinsanskuelser tror jeg ikke det smigrede mig, at min Mand strax sagde vi lignede hinanden. Naa, vi kom ind i Hytten, og lidt efter kom Trine i rigtige Klæder og saa ganske storartet ud, men vi forstod jo nok det var et underligt Liv de levede. Jord havde de nok af, og de viste os de havde købt flere Smaahuse og mere Jord langs Kysten, men de gjorde ikke meget ved det de havde; en Hest, et Par Køer, Gris, Høns og Hund. De pløjede hvad for det det var, de solgte ikke noget fra Landbruget, af og til Fisk og Rejer naar de trængte til rede Penge, og saa Christtjørnen om Vinteren. Milevidt voxer den tornede Christtjørn med de blodrøde Bær i Skov og Krat langs Fjorden dem plukkede de og sendte store Sække til Byernes Gartnere. "Hvorfor køber I mere Jord, naar I ikke bryder Jer om at dyrke den?" spurgte jeg i min Uvidenhed. "Aa," smaalo min Farbroder, "det er godt at have Pusterum" — og saa trak han Vejret dybt fra sit brede Bryst.

Det er nu snart fyrretyve Aar siden og jeg har ikke set Trine siden. Kort efter den Sommertur blev jeg tvunget ud fra de slagne konventionelle Veje, ud i Livet i Kamp for Uafhængighed og Frihed, og det var adskillige Aar senere at min gode Ven, Forfatteren Carl Ewald, under et Sommerophold paa Trelldenæs, hvor han skrev "Min lille Dreng" og om Grisen "Karl Peter Ulrik", fortalte mig han havde truffet min Kusine, "et storslaaet Menneske, som jeg vil skrive en Bog om". — Det blev nu ikke til noget, og det blev heller ikke til noget med mit Forsæt om at besøge hende, men jeg hørte af og til at hun var Egnens Original, Journalister vilde interviewe hende og Kunstnerne male hende, men Slægtens Tradition tro, viste hun de fleste Vintervejen og ud af sine Enemærker.

Nu skriver Niels Jeppesen om hende: "Da hendes gamle Fader døde, forsvandt de gamle Heste, hun pløjer ikke mere, men lader Ukrudt og Græs gro som det vil og lader de mange Smaahytter, hun har købt med omliggende Jord og Haver, forfalde. En lille Ganger, hun har anskaffet sig, er kun til Ridebrug, den, Hundene, Køerne og Hønsene er ikke blot hendes Husdyr, men Husfæller, med hvem hun deler ondt og godt. Brødet hun køber hos Bageren, Mælken Køerne giver i Ny og Næ, og hendes Venner drikker med Glæde den Drik Menneskene ellers stjæler fra dem, og slikker Trine til Tak. Desuden delte de Stalden

med Herskerinden, da Loftet faldt ned over hendes Stue og hun saaledes blev hjemløs trods sine mange Huse. Men saa opdagede hun et Par virkelige Mæcener, der skænkede hende et nyt grundmuret Hus i Dalen med plads til baade Folk og Fæ, i Stedet den lille Tjære-papsvaaning Tidens Tand havde gnavet i Stykker.

Hun havde indført Buxedragten, det korte Skørt og Pagefrisuren, længe før disse Ting kom paa Moden. Kampen for Tilværelsen nødte hende dertil, nemlig Fiskeriet. Baaden var raadnet op, og Føden skulde skaffes til hende og Husdyrene. Derfor axlede hun Nederdelen eller trak i et Par gamle Buxer og gik ud i den lave Fjord for at "vade" Aal eller tog sit Rejenæt paa Nakken og gik ud at "krykke" efter de lækre smaa Dyr, hvoraf hun sælger de største og fleste i Vejle.

Utallige er de Anekdoter, der gaar om Trine, hendes Vid og ligefremme Væsen. Da en Mand en Gang spurgte hende hvorfor hun ikke var blevet gift, svarede hun: "Man kan da ikke tage selv." Og da en anden en Gang vilde have hende til at fortælle en kraftig Historie, vendte hun sig om og sagde med et lunt Blink i Øjnene: "Jeg er bange, der er Damer tilstede."

Uden at holde Aviser eller læse Bøger følger hun med i alle Tidens Foreteelser. Hun betjener sig af bysproget, spørger og opfatter hurtigt, og de skælmske smaa brune Øjne inde mellem Rynkerne og de sorte Krøller, der nu har faaet adskillige "Sildebene", forstaar ikke blot at se og vurdere Tingene, men ogsaa at granske dybere, at bedømme Menneskehjerter."

Det er Juletid "Torntine" har samlet den stive Tjørn med de blodrøde Bær under den hvide Sne - fra Stillehavets milde Kyst sender jeg en Hilsen og Tak fordi en af min Slægt havde Mod til at være sig selv, leve Livet for Livets egen Skyld.

Dagmar Wiggers.

Originalen kan ses på museets hjemmeside <http://www.danishmuseum.org/> (nederst: Newspaper Library - søg på Torntine).